

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2017 M. LAPKRIČIO 30 D. NUTARIMO NR. 972 „DĖL PREKYBOS VALSTYBINIUOSE MIŠKUOSE PAGAMINTA ŽALIAVINE MEDIENA IR MIŠKO KIRTIMO LIEKANOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į institucijų pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2022 m. rugpjūčio 5 d. raštas Nr. (1.6Mr) 2T-1194	Atsižvelgiant į lydraštyje pateiktą informaciją, kad Nutarimo projekte numatytais pakeitimais sprendžiamas tinkamo pasirengimo 2022-2023 metų šildymo sezonui klausimas, ir kad numatomi esminiai Tvarkos aprašo pakeitimai ir planuojama jau 2023 m. pradėti vykdyti atvirus aukcionus, siūlome apsvarstyti poreikį nustatyti laikiną Nutarimo projekte numatytų pakeitimų galiojimą.	Neatsižvelgta. Esminių tvarkos aprašo pakeitimų terminai nustatyti 2022 m. birželio 15 d. posėdžio protokoliniu sprendimu, todėl laikinas Nutarimo projekte numatytų pakeitimų galiojimo nustatymas netikslingas.
	Nutarimo projekto lydraštyje nurodoma, kad „siekiant paskatinti rinkos dalyvius medienos perdirbimo metu susidarančias apdirbimo liekanas siūlyti visiems dalyviams lygiomis sąlygomis aukcionuose, tokiu būdu didinant biokuro žaliavos pasiūlą šalyje, Projektu siūloma nustatyti, kad dalyviai, pardavę ir pateikę medienos pramonės liekanas per elektroninę medienos pardavimo sistemą, atitinkamai gautų papildomą limitą žaliavinei medienai pirkti pusmetiniame aukcione.“ Nors Nutarimo projektu numatomos taisyklės tiesiogiai nėra skirtos įtvirtinti prekių judėjimo tarp valstybių narių apribojimus, vis dėlto, nors ir netiesiogiai, siūlomi pakeitimai gali turėti įtakos Europos Sąjungos (toliau – ES) vidaus rinkai. Pažymime, kad Nutarimo projektu įtvirtinamos nuostatos galimai sudarytų sąlygas diskriminuoti kitose ES valstybėse narėse įsisteigusius subjektus, siekiančius įsigyti medienos Lietuvos Respublikoje vykstančiuose žaliavinės medienos aukcionuose. Atkreipiame dėmesį, kad Nutarimo projektu iš esmės siekiama, kad Lietuvos medienos apdirbimo pramonės įmonės medienos apdirbimo metu susidarančias apdirbimo liekanas parduotų Lietuvos Respublikoje, o ne eksportuotų į kitas valstybes nares. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo	Neatsižvelgta. Manome, kad Nutarimo projekte siūlomos priemonės yra lygiavertės visiems subjektams (neiškiriama jokia specifinė subjektų grupė). Biokurui skirtos medienos apdirbimo pramonės liekanas pardavinėti ir atitinkamai pasididinti žaliavinės medienos įsigijimo kiekio limitą galės tiek Lietuvos Respublikoje veiklą vykdančios, tiek kitų šalių subjektai. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad siūlomos nuostatos įtakos tik iki 20 procentų visos Lietuvoje (valstybinuose ir privačiuose miškuose) kasmet pagaminamos medienos kiekį, todėl poveikis bendrai medienos rinkai nebus esminis. Manome, kad Nutarimo projekto nuostatos nepažeidžia laisvo prekių ir paslaugų judėjimo principo (netaikomi jokie konkretūs eksporto apribojimai) ir yra proporcingos siekiamam tikslui.

	<p>(toliau – SESV) 35 straipsnyje įtvirtinta taisyklė, pagal kurią „[t]arp valstybių narių uždraudžiami kiekybiniai eksporto apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.“ Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) sprendime <i>Hidroelectrica</i> kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonėmis, kaip tai suprantama pagal SESV 35 straipsnį, kvalifikavo „<...> <i>visiems nacionalinėje teritorijoje veikiančioms ūkio subjektams taikomas nacionalines priemones, kurios <u>faktiškai labiau paveikia prekių išsiuntimą iš eksporto valstybės narės rinkos nei prekybą prekėmis šios valstybės narės nacionalinėje rinkoje</u></i> <...>“. Antra, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad <i>bet koks vienos iš SESV numatytų pagrindinių laisvių apribojimas, net ir nedidelis, pagal šią Sutartį yra draudžiamas, nebent jo poveikis būtų laikomas pernelyg atsitiktiniu ar netiesioginiu, kad jis galėtų būti laikomas apribojimu, kaip tai suprantama pagal SESV 35 straipsnį</i> <...>.“¹ Sprendime <i>Gysbrechts</i> ESTT pažymėjo, kad „<...> nacionalinės priemonės, kurių tikslas ar poveikis – būtent riboti eksporto srautus ir taip <i>skirtingai traktuoti prekybą valstybės narės viduje ir jos prekybą eksportui ir kurios užtikrina konkrečią naudą nacionalinei gamybai arba suinteresuotosios valstybės vidaus rinkai kitų valstybių narių gamybos ar prekybos nenaudai</i>, buvo pripažintos kiekybiniais eksporto apribojimams lygiaverčio poveikio priemonėmis.“² Atsižvelgiant į ESTT praktiką, manytina, kad Nutarimo projektu dėstomas aprašo 18¹.2 papunktis vertintinas kaip kiekybiniam eksporto apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, dėl ko jis galimai yra nesuderinamas su SESV 35 straipsniu.</p> <p>Pažymėtina, jog už tai, kad medienos apdirbimo liekanos būtų parduodamos Lietuvoje, medienos apdirbimo įmonėms siūloma padidinti maksimalų galimą pirkti žaliavinės medienos kiekio limitą pusmetiniuose aukcionuose. Atitinkamai, galimybė nusipirkti didesnę žaliavinės medienos kiekį iš esmės galėtų pasinaudoti tik Lietuvos Respublikoje veiklą</p>	
--	---	--

¹ Byla C-648/18, *Autoritatea națională de reglementare în domeniul energiei (ANRE) prieš Societatea de Producere a Energiei Electrice în Hidrocentrale Hidroelectrica SA*, ECLI:EU:C:2020:723, para. 29.

² Byla C-205/07, *Hof van beroep te Gent prieš Lodewijk Gysbrechts, Santurel Inter BVBA*, ECLI:EU:C:2008:730, para. 40.

	<p>vykdantys ir medienos apdirbimo liekanas parduodantys subjektai. Taigi, šio kriterijaus taikymo faktinis poveikis gali paveikti kitose Europos Ekonominės Erdvės (toliau – EEE) valstybėse įsisteigusius ir veiklą vykdančius asmenis labiau nei įsisteigusius Lietuvos Respublikoje, dėl ko EEE veiklą vykdantys subjektai būtų pastatyti į mažiau palankią situaciją nusipirkti žaliavinės medienos Lietuvos Respublikoje vykdomuose žaliavinės medienos pusmetiniuose aukcionuose. Atsižvelgiant į tai, šios taisyklės taikymas galimai sudarytų sąlygas skirtingai traktuoti Lietuvos Respublikoje ir kitose EEE valstybėse veiklą vykdančius asmenis (suteikiant pranašumą Lietuvos Respublikos subjektams).</p> <p>Pažymime, kad tam tikrais atvejais, laisvą prekių judėjimą ribojančios priemonės gali būti pateisintos SESV 36 straipsnyje įtvirtintais pagrindais, kai ribojanti priemonė yra būtina visuomenės dorovės, viešosios tvarkos, visuomenės saugumo, žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatos bei gyvybės apsaugos, nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių apsaugos bei pramoninės ir komercinės nuosavybės apsaugos sumetimais, ir ESTT praktikoje suformuluotais pagrindais. Pagal nusistovėjusią ESTT praktiką nacionalinės priemonės, galinčios riboti EEE vidaus prekybą, gali būti pateisinamos SESV 36 straipsnyje nurodytomis bendrojo intereso priežastimis, kaip antai žmonių sveikatos ir gyvybės apsauga, arba imperatyviais, be kita ko, aplinkosaugos reikalavimais, jeigu nagrinėjamos priemonės yra proporcingos siekiamam tikslui.³ ESTT jurisprudencijoje yra nusistovėjusi taisyklė, kad nacionalinės taisyklės, galinčios sudaryti kliūčių prekybai ES viduje, yra pateisinamos, „<...> jeigu šios priemonės yra tinkamos šio tikslo įgyvendinimui užtikrinti ir neviršija to, kas būtina jam pasiekti“.⁴ Tuo atveju, jeigu valstybių narių priimti laisvo prekių judėjimo ribojimai yra netinkami arba neproporcingi siekiamam tikslui pasiekti, tokie ribojimai yra nesuderinami su ES teise, dėl ko privalo būti kaip įmanoma greičiau panaikinti. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekto lydraštyje turėtų būti aiškiai pagrįstas siūlomų priemonių proporcingumas ir tinkamumas siekiamiems tikslams pasiekti.</p>	
Ekonomikos ir inovacijų	Vadovaujantis Aprašo 18 ¹ .2 papunkčiu gali susiklostyti situacija, kai	Neatsižvelgta. Aukcionai pusmetinėms sutartims sudaryti organizuojami

³ Byla C-28/09, *Komisija prieš Austrijos Respubliką*, ECLI:EU:C:2011:854, para. 119.

⁴ Byla C-28/09, *Komisija prieš Austrijos Respubliką*, ECLI:EU:C:2011:854, para. 125.

<p>ministerijos 2022 m. rugpjūčio 4 d. raštas Nr. (4.6-82Mr)-3-3120</p>	<p>pardavėjas yra pateikęs EMPS administratoriui duomenis apie visų pasirašytų sutarčių vykdymo eigą, tačiau EMPS administratorius dar nėra paskelbęs tų duomenų iki aukciono, kuriam taikomas maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekio limitas, pradžios, jei aukcionas vykdomas kalendorinio ketvirčio pirmą mėnesį, nes Apraše nėra nustatyta per kiek dienų nuo duomenų iš pardavėjo gavimo EMPS administratorius turi paskelbti gautą informaciją. Tokiu atveju nustatomas mažesnis maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekis negu būtų nustatytas įtraukus duomenis už paskutinį mėnesį. Siūlytume nustatyti prievolę EMPS administratoriui tokiu atveju kuo skubiau paskelbti gautą informaciją, dar iki aukciono pradžios.</p>	<p>prieš prasidedant kitam pusmečiui, t. y. einamojo pusmečio pabaigoje, o 18^{1.2} papunktyje nurodoma, kad „...pagal Tvarkos aprašo 7.6 papunktį paskelbtus duomenis už paskutinius 24 kalendorinius mėnesius iki aukciono vykdymo kalendorinio ketvirčio pradžios.“ Atsižvelgiant į tai, aptariamais duomenimis bus žinomi ir įtraukti į prekybos limitą apskaičiavimą, todėl pastaba neaktuali.</p>
<p>Lietuvos biomasės energetikos asociacijos „Litbioma“ 2022 m. rugpjūčio 5 d. raštas Nr. 2022-08-05</p>	<p>Asociacija pažymi, kad Projekto lydraštyje dėstoma problematika, kuri paskatino Ministeriją parengti Projektą, t. y. problematika, kad „<...> dalis pramonės įmonių medienos apdirbimo liekanas parduoda tiesiogiai užsienio įmonėms, net nesiūlo šios produkcijos Lietuvos biokuro gamintojams <...>“ yra reali ir aktuali, todėl yra sveikintinas Ministerijos siekis medienos apdirbimo pramonės liekanas, visų pirma, pasiūlyti nacionaliniuose aukcionuose, tokiu būdu didinant biokuro žaliavos pasiūlą šalyje. Tačiau, Asociacijos nuomone, atsižvelgiant į 2022 m. antrojo pusmečio pusmetinio aukciono rezultatus ir šių rezultatų kontekste daromas išvadas, vien „skatinimo“ yra negana, nes Projektu siekiamos įtvirtinti nuostatos, kuriomis pramonės įmonėms yra siūlomi vis didesni medienos kiekiai, tik dar labiau „koncentruos“ valstybinės medienos išteklius pramonės įmonių rankose. Asociacijos nuomone, jei jau Projektu yra įtvirtinamas pramonės įmonių „skatinimas“, turi būti įtvirtintas ir pramonės įmonių „baudimas“ už tai, jog jie visą jų gamybos procese susidarantį liekanų kiekį pardavė aukciono (ne aukciono) būdu užsienio subjektams, kurie šie žaliavą išvežė iš Lietuvos, ir taip tiesiog „praturtėjo“ Lietuvos vartotojų sąskaitą. Atsižvelgiant į tai, Asociacija siūlo papildyti Aprašo 18^{1.2} papunkčio nuostatas taip pat ir nuostatomis, kurios atspindėtų „baudimo“ principą ir, pavyzdžiui, numatytų, jog „jei konkretus pirkėjas per atitinkamą laikotarpį per EMPS nepateikė kitiems asmenims savo gamybos procese susidarantių medienos apdirbimo pramonės liekanų kiekio, tokiam pirkėjui kitame žaliavinės medienos aukcione proporcingai nepatiktam kiekiui yra mažinamas maksimalus galimas pirkti žaliavinės</p>	<p>Neatsižvelgta. Manome, kad siūlomos „baudimo“ priemonės galimai būtų traktuojamos kaip pažeidžiančios laisvo prekių ir paslaugų judėjimo ES principus, todėl tokio pobūdžio priemonės šiuo metu nesvarstomos.</p>

	medienos kiekio limitas“. Asociacija pastebi, kad be „baudimo“ principo įtvirtinimo Projekto lydraštyje nurodyti tikslai nebus pasiekti, o laikinojo tvarka reaguojant į susidariusią ypatingą situaciją biokuro kainas pakels iki neregėtų aukštumų.	
	Antra, Asociacijai taip pat kyla klausimas, kokiomis priemonėmis Ministerija žada užtikrinti, jog pramonės įmonių į aukcionus atiduodamos medienos apdirbimo pramonės liekanos nebūtų rinkos žaidėjams siūlomos už „nelogiškai“ aukštas kainas. Asociacijos žiniomis, kaimyninės šalys už biokuro žaliavą yra pasiryžusios mokėti ženkliai didesnę kainą nei Lietuvos biokuro įmonės, todėl ar nebus taip, kad pramonės įmonės EMPS siūlys parduoti žaliavą už neadekvačias kainas ir, vėlgi, pasipelnyti visos Lietuvos vartotojų sąskaitą. Asociacija, atsižvelgiant į potencialias rizikas, siūlo, pavyzdžiui, (i) įtvirtinti leidimą medienos apdirbimo pramonės liekanų kiekio pirkėjams aukcionuose iškart siūlyti iki 50 proc. mažesnę kainą nei pirkėjas prašo; (ii) apsvarstyti galimybes įpareigoti pramonės įmones tokią žaliavą, t. y. medienos apdirbimo pramonės liekanas, pasiūlyti aukcionuose už ne didesnę kainą nei jos buvo įsigytos iš VMU.	Neatsižvelgta. Atkreipiame dėmesį, kad prirkėjas, norėdamas gauti didesnę žaliavinės medienos kiekio įsigijimo limitą, turės parduoti ir perduoti biokuroi skirtą medienos apdirbimo pramonės liekanas. Tuo atveju, jei šios liekanos bus parduodamos neadekvačiomis rinkai kainomis, jis rizikuos neparduoti šių liekanų ir negauti papildomo žaliavinės medienos įsigijimo limito. Manome, kad medienos apdirbimo pramonės liekanų pradinės ir pan. kainos reguliavimas netikslingas, nes galiausiai aukciono metu pirkėjams varžantis tarpusavyje biokuro žaliava bus parduota už tuo metu rinkoje esančią kainą.
	Trečia, atsižvelgiant į 2022 m. antrojo pusmečio pusmetinio aukciono rezultatus ir šių rezultatų kontekste padarytas išvadas, ar nevertėtų Ministerijai apskritai pasvarstyti idėjos leisti ūkio subjektams VMU aukcionuose laikinai pirkti tik tą žaliavą, kurios jiems reikia jų gamybos procese ir nepretenduoti į tą VMU siūlomą žaliavą, kurios jie niekada nenaudoja (-o) ir kuri yra skirta tik perpardavimui.	Neatsižvelgta. Siūlymas leisti ūkio subjektams aukcionuose laikinai pirkti tik tą žaliavą, kurios jiems reikia jų gamybos procese akivaizdžiai ir nepagrįstai diskriminuotų medienos perpardavimu užsiimančius subjektus kaip medienos pirkėjų grupę. Todėl negalime pritarti šiam siūlymui dėl jo galimo prieštaravimo konkurencijai ir ES laivą prekių ir paslaugų judėjimą reglamentuojančioms teisės aktų nuostatomis.
	Ketvirta, Asociacija, galiausiai, pažymi, kad Aprašo 18.2 papunkčio nuostatos, kuriose yra numatyta, jog „<...> Pirkėjams, kuriems paskutinius 24 kalendorinius mėnesius iki aukciono kalendorinio ketvirčio pradžios nebuvo perduota žaliavinė mediena pagal pusmetines, trumpalaikes sutartis ir per EMPS nesudarė sandorių dėl medienos apdirbimo pramonės liekanų pardavimo, taip pat taikomas maksimalus galimas pirkti žaliavinės medienos kiekio limitas – 1000 ktm. <...>“ tam tikrus netgi ir senus rinkos dalyvius veda prie bankroto vien dėl to, jog (i) Aprašo nuostatos yra nelanksčios ir nesuteikia galimybės rinkos dalyviui didesnę nei 1000 ktm reikalingą žaliavos kiekį pasigrįsti turimais gamybos pajėgumais; (ii) jie nelaimėjo ankstesnių VMU skelbtų aukcionų arba jie tiesiog atsisakė dirbti	Neatsižvelgta. Pagal 18.2 papunkčio nuostatas maksimalus galimas įsigyti žaliavinės medienos kiekio limitas nebūtų taikomas perkant iki 1000 ktm medienos. Statistiškai iki 1000 ktm žaliavinės medienos perka dauguma (apie 70 proc.) pirkėjų, todėl, siekiant sudaryti palankias sąlygas smulkiems pirkėjams ir neapsunkinti medienos prekybos proceso labiau, nei būtina, maksimalus galimas įsigyti žaliavinės medienos kiekio limitas jiems nenustatomas. Atkreipiame dėmesį, kad tiek anksčiau nustatytos, tiek dabar siūlomos nuostatos įtakoja tik iki 20 procentų visos

	<p>su VMU ir, pavyzdžiui, importavo žaliavą iš Ministerijos minimų šalių, t. y. Rusijos ar Baltarusijos. Asociacijos giliu įsitikinimu, tokia tvarka yra nesąžininga senų rinkos dalyvių atžvilgiu ir turi būti nedelsiant koreguojama numatant galimybę didesnę nei 1000 ktm. Kiekį pasigrįsti, pavyzdžiui, ta pačia tvarka kaip yra išdėstyta Aprašo 181.3 papunktyje, t. y. pateikiant EMPS administratoriui pirkėjo vadovo patvirtintą informaciją apie turimais žaliavinės medienos perdirbimo įrenginiais galimą perdirbti žaliavinės medienos kiekį, kuris taip pat turi būti papildomai patvirtintas nepriklausomo finansų srities auditoriaus parašu.</p>	<p>Lietuvoje (valstybiniuose ir privačiuose miškuose) kasmet pagaminamos medienos kiekį, todėl poveikis bendrai medienos rinkai nebus esminis. Be to, visi pirkėjai be apribojimų galės dalyvauti pakartotiniuose pusmetiniuose aukcionuose, taip pat aukcionuose trumpalaikėms ir ilgalaikėms sutartims sudaryti bei įsigyti medienos iš privačių miškų.</p>
--	--	---